GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.

România şi străinătate:

Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:

la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 38. Duminecă, 16 (28) Fevruarie. 1886.

Braşovŭ 15 Fevruariu 1886.

Cea mai importantă din tóte cestiunile ce agită în momentele de faţă cercurile politice din Austro-Ungaria este fără îndoélă cestiunea organisării glótelorŭ. De aceea sperămŭ, că cetitorii noştri nu vorŭ fi surprinşĭ vĕḍêndŭ, că din nou ne ocupămŭ cu acéstă cestiune.

Este bine şi necesarŭ sĕ cunóscemŭ şi noi deosebitele părerĭ din sînulŭ deosebitelorŭ popóre ale monarchiei în privinţa proiectului de lege asupra glótelorŭ, ce a fostŭ presentatŭ ḍilele aceste parlamentelorŭ din Pesta şi din Viena.

Este o regulă generală în viéţa statelorŭ, ca organisaţiunea lorŭ militară sĕ mérgă mână în mână cu organisaţiunea lorŭ politică. Dela acéstă regulă face o esceptiune specială monarchia austro-ungară. Aicĭ organisaţiunea militară este deosebită de organisaţiunea politică. Monarchia nóstră este, precum scimŭ, divisată în două state de sine stătătóre, amêndouĕ aceste state au însĕ numai o singură armată, care de aicĭ îşĭ pórtă numele de „armată comună.“ Acéstă armată este independentă de guvernele celorŭ două state dualiste, fiindŭ supusă numai Majestăţiĭ Sale şi ministrului comunŭ, pe care îlŭ numesce Majestatea Sa, şi avêndŭ o organisaţiă cu totulŭ centralistă. Dualismulŭ se manifestă în organisaţiunea militară, numai începêndŭ dela armata teritorială (în Ungaria: armata hovedilorŭ, în Austria: Landwehr), care este supusă ministeriilorŭ deosebite pentru apĕrarea ţĕrii, din Pesta şi din Viena.

Dér şi în privinţa armatei teritoriale esistă o mare diferinţă între cele două state dualiste. Pe când Landwehr-ulŭ din Austria este consideratŭ ca o continuare a armatei de linia şi este organisatŭ pe aceleaşĭ base cu ea, în Ungaria honveḍii formézá o armată mai multŭ séu mai puţinŭ deosebită, cu stégurĭ şi cu comandă maghiară naţională. Acésta este o concesiune făcută Maghiarilorŭ după înfiinţarea dualismului.

Au mai dobênditŭ Ungurii câte ceva în cursulŭ timpului, precum: desfiinţarea regimentelorŭ de grăniţerĭ, aducerea acasă a unei părţĭ din regimentele ungare, şi sistemulŭ teritorialŭ, în fine au dobênditŭ ca pentru honveḍĭ sĕ se créscă anume oficerĭ în academia militară numită „Ludoviceu“ din Pesta. Se 'nţelege că tóte aceste le au cerutŭ Maghiarii în scopulŭ de-a ajunge cu timpulŭ sĕ aibă o armată cu totulŭ independentă, cu alte cuvinte sĕ unéscă organisaţia militară cu organisaţia politică a statului ungarŭ.

Acésta este situaţiunea în care află proectulŭ pentru organisarea glótelorŭ monarchia nóstră, în aceste vremurĭ grele, când nuorĭ de vijeliă se arată de cătră méḍă-nópte şi de cătră méḍă-ḍi.

Cetitorii nostri cunoscŭ cuprinsulŭ acestui proectŭ de lege. Elŭ nu ţintesce a înfiinţa pe lângă armata comună şi pe lângă armatele teritoriale dualiste o deosebită oştire, care în timpurĭ estraordinare sĕ cuprindă pe toţĭ cei apţĭ de serviciu până la 42 respective 60 de anĭ, ci scopulŭ, ce se urmăresce prin înfiinţarea glótelorŭ de cătră conducĕtorii resortului de resbelŭ din Viena, este mai vêrtosŭ acela de a crea pentru casŭ de rĕsboiu armatei comune şi armatelorŭ teritoriale posibilitatea d'a se întregi după trebuinţă din şirulŭ celorŭ obligaţĭ a servi în glóte.

Astfelŭ organisarea glótelorŭ se presentă mai multŭ ca unŭ mijlocŭ pentru întărirea organisaţiunei centraliste a armatei comune şi este de natură a slăbi organisaţiunea specială ce s'a datŭ honveḍilorŭ din Ungaria.

Étă causa pentru care tóte foile independente maghiare, condamnă proectulŭ de lege asupra glótelorŭ. Ele impută guvernului unguresců că a cedatŭ celorŭ mai estreme pretensiunĭ ale militarismului austriacŭ şi a primitŭ domnirea absolută a ministeriului de rĕsboiu comunŭ. Aceste foi mergŭ până a pretinde din acestŭ incidentŭ, ca sĕ se întroducă dualismulŭ şi în armata comună.

„Sĕ ni se dea“ — ḍice „Pesti Napló“ — „dualismulŭ în armata comună şi sĕ se pretindă apoi dela naţiune, ca honveḍimea şi glótele sĕ se aducă în cea mai strînsă legătură cu armata. Séu sĕ se păstreze armata comună aşa cum este, dér sĕ nu ni se céră ca noi s'o înmulţimŭ; în casulŭ acesta sĕ se concédă ca Ungaria sĕ se pótă îngrijì ea de sine stătătorŭ pentru apĕrarea propriă faţă cu inimiculŭ din afară séu faţă cu rebeliune, printr'o honveḍime pe deplinŭ pregătită şi adjustată şi prin o deosebită oştire a glótelorŭ (népfelkelés) organisată în modŭ tacticŭ, aşa precum ne va plácé nouă.“

In faţa acestorŭ pretensiunĭ unguresci şi a nemulţămirei Ungurilorŭ cu proectulŭ de glóte este bătătóre la ochĭ atitudinea Cehilorŭ şi a Polonilorŭ, carĭ astăḍĭ suntŭ la cârmă în Austria, în privinţa acésta. Foile Cehilorŭ declară, că primescŭ legea pentru glóte aşa cum a presentat'o guvernulŭ. „Suntemŭ convinşĭ — scrie „Politik“ — că glótele nu se potŭ organisa pe altă basă, decâtŭ pe basa istorică individuală a ţĕrilorŭ,“ adecă pe basa federalistă. „Décă“ — adauge numita fóiă — „deja întroducerea sistemului teritorialŭ, a nimicitŭ credinţa ca şi când între tronŭ şi popóre ar esista desbinare, atuncĭ organisarea glótelorŭ este unŭ semnŭ şi mai învederatŭ alŭ deplinei încrederĭ ce o are coróna în popórele ei.

Incredere pentru încredere. Dér vedemŭ, că poporulŭ, care dirige aḍĭ statulŭ ungarŭ nu rĕspunde cu aceeaşĭ încredere când e vorba de consiliarii Majestăţii Sale, ce stau în fruntea armatei comune.

Maioritatea din Austria e gata a concede ca armata comună sĕ se întregéscă în timpŭ de rĕsboiu din glóte. Maghiarii se opunŭ, precum dovedesce chiar limbagiulŭ foilorŭ oficióse din Peşta.

Situaţiunea se presentă dér pentru momentŭ în următorulŭ modŭ: Avemŭ o armată comună centralistă, honveḍii dela noi şi landwehrulŭ din Austria sunt armate dualiste, ér' glótele după proectulŭ şi după planulŭ celorŭ din Austria au se represinte armata federalistă a monarchiei austro-ungare.

Austro-Ungaria şi Rusia.

Despre relaţiunile ce esistă momentanŭ între Austro-Ungaria şi Rusia se scrie din Petersburgŭ următórele:

Cu unanimitate aprópe bătătóre la ochĭ foile rusescĭ au folositŭ presenţa prinţului Nichiţa spre a trîmbiţa în tóte părţile, că Austro-Ungaria rivaliséză cu Rusia pentru dominaţiune în peninsula balcanică. Deşi espectorările foilorŭ rusescĭ trecŭ peste concepţiunea ce domnesce în cercurile nóstre conducĕtóre asupra ţintei politicei orientale austro-ungare, totuşĭ nu se póte contesta, că aceste espectorărĭ suntŭ încâtva *ecoulŭ unei nemulţămirĭ ce cresce şi care a slăbitŭ fórte multŭ impresiunile favorabile ale întrevederei dela Kremsier.*

Causa este, după cum a comunicatŭ o persónă înaltă ca faptŭ positivŭ, că înainte de lovitura de statŭ ost-rumeliotă a sositŭ aci scirea hotărîtă, cum că *între cabinetulŭ din Viena şi între Pórtă se facŭ tractărĭ pentru definitiva încorporare a provincielorŭ ocupate la monarchia austro-ungară*, care apoi, după condiţiunile oferite, avea sĕ se aprobe de Sultanŭ şi sĕ se recunóscă de puterĭ ca faptŭ împlinitŭ. Dér étă că esplodă bomba loviturei bulgare-rumeliote şi cabinetulŭ din Viena găsì cu cale sĕ amâne esecutarea deja hotărîtă a anexărei Bosniei şi Erţegovinei. *A doua causă este rĕsboiulŭ sêrbo-bulgarŭ şi intervenirea contelui Khevenhüller. Nemulţămirea crescù* şi mai tare în urma *discursului contelui Andrassy de o parte*, de altă parte prin împrejurarea, că contele *Kalnoky a trebuitŭ cu mânile legate sĕ renunţe la idea d'a îmbunătăţi relaţiunile cu Rusia, corigêndu-şĭ politica sa orientală.*

Décă ţinemŭ sémă de aceste momente, agitaţiunea foilorŭ rusescĭ are laturea ei seriósă, căcĭ dă pricină d'a proba valórea factică a cordialităţii dintre Rusia şi Austro-Ungaria.

Conferinţa de pace.

Departe d'a se'ncheia pacea până Lunĭ, 1 Martie, Serbia a făcutŭ nouĕ propunerĭ de pace. Primulŭ ministru Garaşaninŭ a împuternicitŭ pe delegatulŭ Sêrbiei, d-lŭ Mijatovicĭ, sĕ céră în conferinţa de pace din Bucurescĭ, ca pacea sĕ se încheiă în sensulŭ acela d'a se restabilì starea lucrurilorŭ, ce esista între Serbia şi Bulgaria înainte de 14 Noemvre anulŭ trecutŭ.

Relativŭ la acéstă scire »B. Corr.« scrie, că primulŭ ministru Garaşaninŭ, la diferitele propunerĭ din partea marilorŭ puterĭ, în 23 Februariu a rĕspunsŭ cu o notă colectivă cam de următorulŭ cuprinsŭ:

„Deóre-ce marile puterĭ cu influinţa lorŭ se nisuescŭ neîntreruptŭ, ca câtŭ de curêndŭ sĕ se restabiléscă pacea între Sêrbia şi Bulgaria; afară de acésta voescŭ a prescrie tóte punctele de pace, dér aşa, că astăḍĭ unulŭ, mâne altŭ statŭ vine cu câte o pretensiune, fără ca marile puterĭ sĕ aibă nicĭ cea mai mică consideraţiune faţă de drepturile suverane ale unui statŭ independentŭ, ale Sêrbiei, ci din contră representanţii marilorŭ puterĭ din Bucurescĭ se amestecă indirectŭ în tóte ḍilele în tractările de pace şi faţă de Mijatovicĭ, delegatulŭ Serbiei, facŭ demersurĭ colective, provocândŭ stărĭ, ce facŭ cu putinţă, ca guvernulŭ Serbiei sĕ propună unŭ astfelŭ de tractatŭ de pace, care sĕ aibă în vedere interesele unei păcĭ stabile; pentru aceea guvernulŭ Sêrbiei s'a decisŭ ca sĕ renunţe la condiţiunile de pace originale şi, ca o precautiune morală, va face astfelŭ de propunerĭ, care de se vorŭ primì din partea Turciei şi a Bulgariei vorŭ asigura în totŭ casulŭ restabilirea păcii; pentru neîndestulirile însĕ, ce în viitorŭ le vorŭ ivì în peninsula balcanică, sĕ fiă responsabilă Europa.«

In şedinţa dela 23 Februariu a delegaţilorŭ pentru restabilirea păcii, delegatulŭ Serbiei, Mijatovicĭ, a făcutŭ următórea propunere în scrisŭ, în sensulŭ notei colective a guvernului sêrbescŭ:

„Articululŭ unicŭ: Starea de pace, care a încetatŭ între regatulŭ Sêrbiei şi principatulŭ Bulgariei la 2/14 Noemvre anulŭ 1885, sĕ se restabiléscă după aprobarea acestei propunerĭ.«

»Mijatovicĭ a propusŭ primirea grabnică a acestei propunerĭ. Madjid paşa însĕ a declaratŭ, că relativŭ la acéstă propunere, trebue sĕ céră nouĕ instrucţiunĭ dela guvernulŭ sĕu.

Şi Lunĭ, 1 Martie n., espiră armistiţiulŭ!

Naturalisările.

Cu ocasiunea votărei unui indigenatŭ în Cameră, d. M. *Kogălniceanu* a ridicatŭ, scrie „Naţiunea“, o cestiune, de care ar trebui sĕ fiă pătrunşĭ mandatarii ţĕrii: e vorba de uşurinţa cu care se facŭ naturalisările. Reproducemŭ parte din discursulŭ rostitŭ cu aceea ocasiune de d. Kogălniceanu.

D-lorŭ, era o vreme, când naţionalitatea română nu se rîvnea de nimenĭ, astăḍĭ însĕ sĕ rîvnesce; prin urmare, noi trebue sĕ fimŭ geloşĭ de votulŭ nostru şi de onórea, care o dămŭ ăltuia pentru a deveni cetăţénŭ românŭ. Cerŭ dér numai decâtŭ şi vĕ rogŭ ca cu o ḍi mai nainte sĕ se afişeze proectele de legĭ de împămêntenirĭ, pentru ca sĕ scimŭ asupra căreia persóne avemŭ sĕ dămŭ votulŭ nostru.

D-lorŭ, noi suntemŭ fórte uşorĭ asupra împămêntenirilorŭ; nu din rea voinţă, decâtŭ pe de o parte că nu ştimŭ mai dinainte pentru cine avemŭ sĕ votămŭ, şi aşa fiindŭ, suntemŭ surprinşĭ şi pe de altă parte, fiindcă suntemŭ prea hatârlii. Putemŭ, d-lorŭ, sĕ fimŭ hatârlii cu averea nóstră, dér nu şi cu naţionalitatea nóstră. Fiecare naţiune are unŭ geniu caracteristicŭ alŭ sĕu. Ei bine, sĕ nu ne treḍimŭ într'o ḍi cu unŭ mixtum compositum alŭ geniului românescŭ. (Aplause) Eu vĕdŭ că

pe tótă ḑiua se întroducŭ cererĭ de asemenea natură, din care o mare parte suntŭ basate pe certificate plăsmuite, recomandândŭ ómenĭ cu totulŭ de alte seminţii şi care potŭ avea diferite calităţĭ, afară de sângele şi inima românéscă. (Aplause). Eu, d-lorŭ, nu sunt pentru a nu recunósce onórea ce ni se face şi nouĕ în faţa multelorŭ cererĭ de împămêntenirĭ; dér socotescŭ, că pentru o parte din unele seminţii trebue sĕ fimŭ mai cu asprime. Când în Orientŭ erau numai principatele românescĭ, carĭ aveau personalitatea lorŭ morală, era o datoriă pentru noi sĕ fimŭ darnicĭ în privinţa Sêrbilorŭ, în privinţa Bulgarilorŭ, în privinţa Grecilorŭ. Astăḑĭ însĕ Grecia este de sine stătătóre. Bulgaria şi Serbia suntŭ asemenea de sine stătătóre; prin urmare cetăţenii acelorŭ state n'au nevoe ca sĕ le dămŭ drepturĭ şi sĕ-i facemŭ Românĭ, fără dreptulŭ şi datoria din partea nóstră de a cerceta bine posiţiunea lorŭ. Décă amŭ avea o lege în ţéra nóstră, o lege de împămêntenire bine determinată şi bine studiată, décă amŭ avea o lege, care sĕ facă douĕ rêndurĭ de împămêntenirĭ, precum era în regulamentulŭ organicŭ, adecă împămêntenirea mare séu cetăţenia deplină şi împămêntenirea cea mică séu numai dreptulŭ de comerciu, atuncĭ aşĭ fi şi eu mai darnicŭ. Astăḑĭ însĕ noi pe orĭ cine îlŭ facemŭ cetăţénŭ românŭ, îi dămŭ şi dreptulŭ sĕ ajungă ministru, preşedinte alŭ curţii de casaţiune, sĕ ajungă comandantŭ alŭ armatei, adică îi dămŭ tóte drepturile. Puteţĭ dér voĭ d-vóstră sĕ facemŭ o tristă experienţă? Eu, d-lorŭ, cunoscŭ pe mulţĭ, carĭ au drepturĭ românescĭ fără a avea şi şimţeminte românescĭ (aplause) şi carĭ vorbescŭ limba lorŭ maternă, fără sĕ cunóscă pe cea română.

Apoi d-lorŭ, chiar străinii, representanţii Europei, în convenţiunea dela Parisŭ, când au luatŭ în examinare cererile Divanurilorŭ ad-hoc, în privinţa naţionalităţei române, chiarŭ ei au fostŭ mai geloşĭ de câtŭ noi în privinţa acestorŭ drepturĭ, căcĭ în acea convenţiune sĕ ḑicea, că Domnulŭ nu póte sĕ fiă decâtŭ Românŭ; fiu de Românŭ; că comandantulŭ armatei nu póte sĕ fie decâtŭ Românŭ, fiu de Românŭ; şi cu acestŭ articulŭ din convenţiune noi, Moldovenii, amŭ scăpatŭ mai ântêiu şi apoi d-vóstră, amŭ scăpatŭ de posibilitatea de a avea unŭ domnŭ grecŭ. Ei bine, eu ca unŭ bĕtrânŭ vĕ dau acestŭ sfatŭ, ca atuncĭ când s'ar mai întêmpla ca Constituţiunea sĕ se mai modifice, sĕ faceţĭ douĕ legĭ de împămêntenire: una pentru împămêntenirea mare şi alta pentru împămêntenirea mică, pentru ca sĕ nu vĕ treḑiţĭ într'unŭ momentŭ de restrişte că în capulŭ armatei române şi în capulŭ afacerilorŭ ţĕrii sĕ află numai streinĭ. (Aplause.)

SCIRILE ḐILEI.

In şedinţa dela 24 Februariu a *Reichrathului austriacŭ*, desbătându-se bugetulŭ ministerului de justiţiă, deputatulŭ românŭ bucovinénŭ [*Dr. Zotta* întrebă, cum se 'ntêmplă, că în Bucovina comunicarea cu comunele şi cu partidele se face numai în limba germană, chiar şi acolo unde poporaţiunea este română şi ruténă. La acésta rĕspunde ministrulŭ br. *Prazak*, că décă esistă *praxa amintită de Dr. Zotta*, *nu* i se pare că aceea e *corĕspundĕtóre*. Prin urmare ministrulŭ justiţiei recunósce, că nedreptate se facŭ comunelorŭ şi partidelorŭ române şi rutene. Ce ḑicŭ ministrii sobolŭ şi ordonanţă la acésta? Nu'i aşa că între guvernulŭ austriacŭ şi între celŭ maghiarŭ e deosebire ca cerulŭ de pămêntŭ?

—x—

Ministrulŭ de interne *Tisza a aprobatŭ hotărîrea* adunării generale a oraşului *Peşta*, d'a se da „Kulturegyletului» ardeleanŭ 5000 fl. pentru scopurĭ de maghiarisare, care de altmintrelea se vorŭ realisa la Sf Aştéptă.

—x—

In ḑilele trecute s'a lăţitŭ în *Cohalmŭ* sgomotulŭ, că *la inteligenţa română* d'acolo *s'a făcutŭ o cercetare oficială* după *charte daco-române* şi că s'ar fi găsitŭ o asemenea chartă în scóla gr. cat. In urmă s'a doveditŭ, că sgomotulŭ era neîntemeiatŭ. Autoritatea fusese însărcinată sĕ cerceteze bine, ce mijlóce de instrucţiune se folosescŭ în acea scólă şi dete peste o chartă, ce nu se mai folosea, a Austro-Ungariei cu graniţe neclare. Charta se afla în podŭ şi acolo ar fi şi zăcutŭ, décă n'ar fi spusŭ şi adus'o însuşĭ învĕţătorulŭ. Mari frichi de nimichi!

—x—

»Ellenzék« aduce scirea, că preotulŭ românŭ din *Hidalmaşŭ*, *Graţianŭ Ciuca*, s'a alesŭ *membru* în comitetulŭ filialei „Kulturegylet«-ului din Hidalmaşŭ. „De ar da D-ḑeu mai mulţĭ astfelŭ de preoţĭ românĭ," sférşesce »Ellenzék." — Ce ḑicĭ, părinte Graţiane, adevĕratŭ e că'ţĭ baţĭ jocŭ de némulŭ care'ţĭ dă pânea de tóte ḑilele?

—x—

Cum se guvernéză în paşalîculŭ Bistriţa-Năsĕudŭ, ne spune „Magyar Polgar". Banffy-paşa ordonase încă în Septemvre 1884, ca până la 1 Maiu 1885 toţĭ notarii dela sate sĕ-şi însuşéscă limba maghiară. Notarulŭ cercualŭ din Ilva-mare, Pantilimonŭ Lupsai, neînvĕţând'o nicĭ până adĭ, a fostŭ trasŭ de vestitulŭ paşă în cercetare disciplinară şi suspendatŭ din oficiulŭ sĕu. Unŭ altŭ casŭ de administrare ungurésca ne comunică totŭ acelaşĭ ḑiarŭ. Notarulŭ cercualŭ alŭ Rodnei vechĭ, Zacharia Popŭ, la o hârtiă a judecătoriei comunale din Cluşiu, ce i se adresase în limba maghiară, a rĕspunsŭ în limba „valahă". Viceşpanulŭ comitatului a pornitŭ cercetare disciplinară în contra lui şi solgăbirĕulŭ din Rodna l'a condamnatŭ la 15 fl. amendă. Vai de libertatea care mai e în Ţéra ungurésca!

—x—

Balulŭ datŭ de „Kulturegyletulŭ« din *Deva*, în sĕptĕmâna trecută, a fostŭ patronatŭ de d. *Fiasco*, din care causă venitulŭ s'a trecutŭ sub rubrica cheltuelelorŭ.

—x—

Sub titlulŭ „*Necesarŭ* şi — *avantagiosŭ*" scrie »Ellenzek«: „In Nr. 7 din »Administraţiunea ungurésca" solgăbirĕulŭ comitatului Braşovŭ, *Pildner*, publică concursŭ pentru ocuparea postului de medicŭ de cercŭ în Bodŭ. E *necesară* ca concurentulŭ sĕ scie perfectŭ limba germană şi *avantagiosŭ* sĕ cunóscă limba maghiară! Ce ḑice d. fişpanŭ la acéstă fină distincţiune?« — Fóia năsdrăvăniilorŭ nu scie nicĭ măcarŭ atâta, că cerculŭ e locuitŭ numai de Românĭ şi Sasĭ şi că prin 'urmare mediculŭ n'are lipsă de limba maghiară. Nu cumva şi ajutorulŭ medicalŭ numai după calapodulŭ »ideii de statŭ maghiarŭ« are sĕ se dea? Mare têmpeniă!

—x—

Baronulŭ *Ursu*, preşedintele comisiunei administrative a fondului scolarŭ grăniţărescŭ, a convocatŭ, în ḑilele trecute, pe învĕţătorii grănicerĭ din comitatulŭ *Hunedórei* în *Deva*, unde învĕţătorulŭ *Deganŭ* le-a ţinutŭ unŭ cursŭ de trei ḑile în cultura albinelorŭ.

—x—

Se supĕră focŭ »Egyetértés,« că unŭ amploiatŭ înaltŭ dela gara din *Pesta a poruncitŭ a se depărta o lădiţă* de ferŭ din sala de aşteptare, care avea următórea inscripţiune: „Pentru Kulturegylet.« Cu acéstă ocasiune „Egyetértés publică şi o circulaţiune a ministeriului de comunicaţiune, cu următorulŭ cuprinsŭ: »Şefilorŭ de gară' Toţĭ funcţionarii dela căile ferate reg. ung. trebue sĕ tinḑă într'acolo, ca sĕ lăţéscă limba maghiară; pentru folosirea limbei maghiare sĕ se dea o ordinaţiune specială tuturorŭ amploiaţilorŭ şi servitorilorŭ de gară, şi numai aceia sĕ se priméscă în serviciulŭ căilorŭ ferate, carĭ sciu perfectŭ limba maghiară. Nu mĕ îndoiescŭ, că toţĭ amploiaţii vorŭ recurge şi la mijlóce speciale pentru lăţirea limbei maghiare, şi pentru deşteptarea şi prin forţă a patriotismului." — Adecă cu ciomagulŭ! Bravo „Kulturegylet!'

—x—

Agio vamalŭ s'a stabilitŭ pentru luna Martie 1886 cu $25^1/_2$%.

—x—

»Ellenzék« îşĭ vérsă tóte mâniă asupra unorŭ *cântăreţĭ germanĭ din Austria*, carĭ au mersŭ la Clusiu ca sĕ arangieze mai multe concerte. »E totuşĭ prea multŭ, că acei Germanĭ cu placate nemţescĭ anunţă publicului maghiarŭ, din a doua capitală a Ungariei, că vorŭ esecuta mai multe cântece moderne. Dér nu putemŭ decâtŭ sĕ condamnămŭ atitudinea poliţiei, că nu ia nicĭ o mĕsură în contra acestorŭ netrebnicii ale »Kulturvolkului," şi ne mirămŭ cum de s'a aflatŭ hotelierŭ, care a datŭ la disposiţiunea acestorŭ »civilisaţĭ' sala cea mare, care de altă dată servesce pentru încântătórele producţiunĭ maghiare.' — Noi ne mirămŭ, cum de se mai găsescŭ cetitorĭ la unŭ asemenea ḑiarŭ, care dă cu barda în lună.

—x—

»Egyetértés« află, că în *Bucurescĭ*, la iniţiativa ambasadorului Austro-Ungariei br. Mayr, s'a înfiinţatŭ o casină maghiară-germană. Mai multe liste s'au trimisŭ în Pesta, Cluşiu etc. ca sĕ contribuéscă materialicesce la acéstă casină. „Egyetértés" mai află, că *membrii maghiarĭ ai acestei casine se vorŭ strădui „sĕ scape pe bieţii Ciangăi din ghiarele valachismului."*

—x—

După cum comunică „N. fr. Presse," ambasadorulŭ austro-ungarŭ din Belgradŭ, contele *Khevenhüller.*, primindŭ o altă misiune diplomatică, va fi înlocuitŭ cu colonelulŭ *Thömmel*, fostulŭ representantŭ alŭ Austro-Ungariei în Cetinje.

—x—

Oposiţionalulŭ „Egyetértés« în numĕrulŭ dela 24 Februariu n. se ocupă de proectulŭ de lege privitorŭ la înfiinţarea glótelorŭ. După ce face o asemĕnare între miliţia austro-ungară, rusă, germană, francesă şi italiană, desvóltă inutilitatea înfiinţării glótelorŭ şi ḑice între altele: »Glótele la noi peste unŭ punctŭ anumitŭ n'au nicĭ o valóre şi potŭ sĕ provóce numai turburărĭ, ba chiar şi catastrofe.... In unele împrejurărĭ s'arŭ puté întrebuinţa glótele pentru întregirea armatei permanente, dér numai în interiorulŭ ţĕrii. Şi în acestŭ casŭ însĕ valórea glótelorŭ adeseorĭ e fórte problematică şi póte sĕ viă timpulŭ, ca mai târḑiu sĕ ne pară rĕu, că amŭ înfiinţatŭ glótele.... Şi apoi mai fiesce care statŭ are câte o provinciă, în care fórte precautŭ va fi, ca sĕ nu organiseze glótele, cu tóte că esistenţa acestorŭ glóte va rĕmâné pe hârtiă, numai ca sĕ îmbete cu apă rece lumea credulă. In astfelŭ de provincii glotiştii potŭ deveni fórte uşorŭ arme cu douĕ tăişurĭ; ba mai multŭ: aceste provincii vorŭ sili guvernulŭ, ca o parte însemnată a armatei permanente s'o ţină acolo, unde suntŭ glótele.«

—x—

In *Lembergŭ* şi în alte oraşe ale *Galaţiei* Polonii forméză reuniunĭ, cu scopŭ d'a aduna banĭ pentru nobilimea polonă din Prusia, ca sĕ nu fiă espropriată.

FOILETONŬ.

Poesii poporale

(culese de Laura Veturia Mureşianu în Sireagŭ, comit. Solnocŭ-Dobéca).

Când aveam şi eu drăguţă,
Imĭ părea nóptea micuţă;
D'a de când drăguţă n'am,
Mi se pare nóptea-unŭ anŭ
Şi ḑilele câte-o lună
Şi inima nu mi-e bună.

* * *

De trei ḑile béu la bere,
Las' sĕ béu că n'am muere,
Nicĭ copii sĕ umble a cere;
De trei ḑile béu la cramă
Nime scie cum mĕ chiamă.

* * *

Codrule, frunḑă rotundă,
Slobóde'mĭ puţină umbră,
Sĕ mĕ culcŭ sub umbra ta,
Sĕ vĕdŭ visu ce-oiu visa;
De-oiu visa unŭ visŭ de bine,
Face-mi-oiu căsuţa în tine,
De-oiu visa unŭ visŭ de rĕu,
Lăsate-oiu cu Dumneḑeu.

* * *

Trimis-a 'mpĕratu carte
La fetele de pe sate,
Sĕ nu pórte bumbĭ*) şi florĭ,
Că nu le rĕmânŭ feciorĭ;
Sĕ nu pórte nicĭ mărgele,
Că-i mare amarŭ şi jele

* * *

Dă Dómne pe locŭ bujorŭ
La şépte sate unŭ feciorŭ,
Dă Dómne pe locŭ bucate,
O fată la şépte sate;
Nicĭ aceea sĕ nu fiă,
Că'i numa de sĕrăciă
Totŭ mutu cere moşiă;
Nu cere unŭ locŭ şi douĕ
Fără câte optŭ şi nouĕ,
Nu cere douĕ orĭ trei,
Părinţii cu ce-orŭ trăi.

* * *

Pasĕre de pe Şieu**),
N'ai vĕḑutŭ drăguţu meu?
Ba eu póte l'am vĕḑutŭ,
Bine nu l'am cunoscutŭ,
Că'n păläriă-i cu petele
Şi'n degete cu inele;
I-am cerutŭ sĕ mi le dea,
Elŭ mĕ cere, sĕ mĕ ia.

* * *

Sci tu bade ce ţi-am spusŭ
Afară, colea din susŭ:
Unde-orŭ fi ómenĭ mai mulţĭ
La mine sĕ nu te uiţĭ;
Unde-orŭ fi mai puţinei
Ochii tĕi sĕ fiă ai mei.

* * *

Dragu-mi-i mieluţu creţŭ
Şi bădiţa albeneţŭ,
Dragu-mi-i mieluţa créţă
Şi leliţa albenéţă.
Oh bădiţă albeneţŭ,
Ce te ţii aşa măreţŭ?
Lelea încă-i albenéţă,
Nu se ţine aşa măréţă.

* * *

Badea albŭ ca laptele,
Eu mĕ'ntorcŭ cu spatele;
Badea negru ca tina
Şi 'mĭ-e dragŭ ca inima,
Badea negru ca lutu
Şi 'mi-e dragŭ ca sufletu.

* * *

Susŭ e lună, josŭ e norŭ,
Departe-i badea cu dorŭ;
Susŭ e lună, josŭ îsŭ stele
Departe-i badea cu jele.

* * *

Pentru tine lele hĕi
Mĭ-a plouatŭ fênu pe văi
Şi pologŭ de nouă clăi,
Pentru tine`lele dragă
Nu potŭ dormi nóptea 'ntrégă.

* * *

Frunḑă verde nu şi nu
Rĕu mi-i beteagŭ drăguţu
Pe prismă la vecinu.
Las' sĕ fiă sĕnătosŭ
Pănă trece osŭ prin osŭ
Şi carnea pe prismă 'n josŭ;
Io la elŭ atuncĭ oi mere
Când orŭ fi pe pămêntŭ stele,
Pe cerŭ orŭ tăia nuiele.

* * *

Câte florĭ pe tĕu uşorŭ
Tóte strigă sĕ mĕ 'nsorŭ,
Numai flórea cea din lazŭ
'Mĭ strigă sĕ mĕ mai lasŭ,
Sĕ nu facŭ mamei nĕcasŭ
Sĕ o bată de prilazŭ.

* * *

Insura-m'aşŭ însura,
Hidă tare n'aş lua;
Nicĭ frumósă nu'mĭ prea place,
Că prea mulţĭ şogorĭ 'mĭ face.

* * *

Cine-i harnicŭ şi frumosŭ
Şi la fete-i drăgăstosŭ
Cine-i harnicŭ şi voinicŭ
Şi séra face căştigŭ.

*) Nasturĭ.
**) Rîuleţŭ.

Din *Sofia* i se scrie „Rěsboiului,« că *se facŭ mereu pregătirĭ de rěsboiu*, că în tóte ḑilele pleacă oştire la granița serbă şi că în multe locurĭ s'au făcutŭ deposite de munițiunĭ. Toțĭ proprietarii din Țaribrodŭ 'şĭ-au dusŭ familiile şi averea lorŭ în Sofia de frica rěsboiului. Ḑilele trecute s'au prinsŭ la Țaribrodŭ trei spionĭ, carĭ veniseră sě spioneze posițiunile.

Suferințele poporului Sěcăşianŭ.

De pe Sěcaşiu, Febr. 20, 1886.

Ținutulŭ Sěcaşiului zace între doue rîurele séu vălcele cu acelaşĭ nume. Unulŭ se începe dela comuna Armenì, curge spre méḑă-nópte şi se varsă în Tîrnavele împreunate, la comuna Obreja; altulŭ este rîulŭ Sebeşului, ce se varsă în Mureşŭ la Órda de josŭ; séu cu alte cuvinte, Sěcaşiulŭ este ținutulŭ dintre Ocna Sibiiului, Mercurea, Sebeşiu, Alba-Iulia şi Blaşiu. Mai bine de 40 comune facŭ parte din ținutulŭ acesta. Unŭ ținutŭ frumosŭ acesta, locŭ şesŭ, cu micĭ dealurĭ acoperite cu vii, unde se producŭ vinurile cele mai renumite din Ardealŭ, vinurile roşii. Elŭ este locuitŭ în massă compactă numai de Românĭ, cu escepțiune de vre-o patru comune, unde se află şi Saşĭ. Loculŭ îlŭ potŭ numi celŭ mai productivŭ în întréga Transilvaniă, ér ómenii suntŭ harnicĭ şi muncitorĭ.

Cu tóte acestea *miseria e mare şi înspăimântătóre* şi p'aicĭ. 'Țĭ vine sě plângĭ věḑěndŭ câtŭ de destrăbălate'sŭ lucrurile pe la noi în tóte direcțiunile şi pe tóte terenele. Invěțămêntulŭ poporalŭ pe unele locurĭ se află într'o stare cu totulŭ deplorabilă. Veḑĭ chiar comune mărişóre, cu câte 300 fumurĭ, dér abia au căte o miserabilă căsuță, aruncată undeva la o parte a satului, făcută din grădele, lipită cu pămêntŭ şi botezată cu numele de scólă. In aceste scóle câte unŭ dascălŭ alesŭ prin licitațiune minuendă — nu pretutindenea ḑicŭ, dér destulŭ că suntŭ casurĭ — adună în câte 2—3 lunĭ de iérnă copii sătenilorŭ şi 'i învață, dér cu ce resultatŭ? Copii aceştia după câteva iernĭ abia se trezescŭ cu aceea, că 'şĭ potŭ iscăli numele. Suntŭ comune, în carĭ ábia vei afla 1 la sută, carĭ sě scie ceti şi scrie. Ba sciu o comună de 80—90 familii, în care nu este unŭ singurŭ individŭ, care sě scie ceti şi scrie. Ce bine s'ar puté aplica aicĭ dojenile ce le-a adresatŭ d-lŭ Ludovicŭ Mocsary guvernului unguerescŭ, ca sě ajutore din visteria statului şi învěțămêntulŭ nostru poporalŭ, pe basa, că şi noi Românii suntemŭ cetățenii acestui statŭ, la a căruia susținere şi înaintare contribuimŭ cu sângele şi cu averea. Sě'lŭ ajutore însě fără a pretinde ca sě ne lăpădămŭ de limba şi cultura nóstră românéscă. Sě lase d-lorŭ cultivarea Orientului şi sě se îngrijéscă mai întêiu de cultura adevěrată a naționalităților din țéră.

Mai suferŭ pe aicea ómenii şi de bóla confesionalismului. Găsescĭ în câte o comună sěracă ca vai de ea doue scóle cu doi învěțătorĭ, unitŭ şi neunitŭ, căcĭ — veḑĭ Dómne — nu se potŭ mesteca laolaltă neuniții cu uniții. Décă ar fi numai o singură scólă, cu unŭ învěțătorŭ harnicŭ, ar mai fi ceva, doue rele ar face una bună; dér aşa amêndoue suntŭ doue nevoi.

Şi mai rěu stămŭ însě cu meseriile. Nu vei afla în întregŭ ținutulŭ unŭ măestru de dai Dómne.... Țěranulŭ românŭ economŭ décă i se strică o rótă la carŭ, o osiă, orĭ altceva este silitŭ sě fugă cale de 2—3 óre la unŭ oraşŭ, ca sě şĭ-o repareze. Iar décă măestrulŭ îlŭ mai amână de pe o ḑi pe alta, cum de regulă sě intâmplă, şi décă în timpulŭ acesta dă o plóiă, care ține o sěptěmână, séu mai multŭ, grîulŭ țěranului cresce în clăi, fênulŭ îlŭ poroiesce apa, şi sěrăcia e pe capulŭ lui. Tot aşa stămŭ şi cu celelalte soiurĭ de măestrii. In întregŭ ținutulŭ nu vei afla unŭ faurŭ de Românŭ, fără ajutorulŭ căruia economulŭ nu póte face nimicŭ. De unŭ păpucarŭ, de unŭ tălparŭ, de unŭ cojocarŭ după felulŭ celorŭ de acum, nicĭ pomană.

Negoțulŭ este cu totulŭ lăsatŭ pe mâna Evreilorŭ. Nicĭ cea mai amărîtă comună n'a rěmasŭ necupleşită de acestŭ soiu de lepră. Ei vinŭ cu sdrențele în spate şi prin înşelăciunĭ de totŭ felulŭ, nefiindŭ controlațĭ de nimenĭ, peste câțĭva anĭ se facŭ cei mai bogațĭ în satŭ pe spinarea bietului poporŭ. La tóte acestea popa tace, căcĭ elŭ ține de S. Scriptură: „iubițĭ pe inimicii vostri« şi »multe'sŭ něcazurile drepțilorŭ, dér din tóte îi va mântuì pre ei Domnulŭ;« judele tace, că décă nu, nevastă-sa îşĭ pierde creditulŭ la jupânulŭ Itzig; notarulŭ tace, căcĭ Jidovulŭ e bunŭ denunțiătorŭ, respective »patriotŭ.“ Aşa déră toțĭ tacŭ ér Evreulŭ face cu poporulŭ cum îi place.

Dér cum stămŭ cu administrația politică? Jude în comună se alege totdéuna acela, pe care-lŭ vrea d. solgăbirěu, d-lŭ notarŭ şi curțile, căcĭ pe câtŭ este de mare vehemența acestora, pe atâtŭ este de mică inima conducětorilorŭ poporului nostru. Notarĭ de Românŭ în întregŭ ținutulŭ abia avemŭ vre-o patru, dér şi aceştia numai aşa o mai potŭ duce, décă sě facŭ membrii pe la Kulturegyleturĭ, căcĭ décă nu, suntŭ şicănațĭ în totŭ modulŭ, traşĭ în cercetărĭ disciplinare, pedepsițĭ cu banĭ şi chiar suspendațĭ şi înlocuițĭ cu flamânḑĭ, unelte ale stăpânirei, carĭ se întrecŭ în »patriotismŭ« căutândŭ după „iredentiştĭ“ şi în lună. Pe Sěcaşŭ avemŭ doue stațiunĭ notariale vacante: a Cutului, pretura Cunția şi a Ohabei, pretura Blaşiu, dóră de câte 4 séu 5 anĭ, dér nimenĭ nu se gândeşte sě le restaureze definitivŭ. Ambele aceste posturĭ au fostŭ ocupate de Românĭ, dér fiindŭ aceştia suspendațĭ, d-nii solgăbirěi i-au înlocuitŭ cu Ungurĭ fără de nicĭ o alegere deşi legea pretinde ca şi substituții sě fiă aleşĭ de representanțele comunale respective. Astfelŭ şi postulŭ de notarŭ cercualŭ din Cutŭ, şi celŭ din Ohaba suntŭ înlocuite în modŭ arbitrarŭ prin substituțĭ de Ungurŭ. Şi pentru ca aceste posturĭ nu cumva sě vină érăşĭ în mânĭ românescĭ, fiindŭ alegětorii mai toți Românĭ, solgăbirěii respectivĭ nu admitŭ alegerea sub pretextŭ că 'ncă nu s'a terminatŭ procesulŭ notarilorŭ sespendațĭ. Dér nicĭ acestŭ pretextŭ nu mai póte avé nicĭ unŭ temei după ce d. e. depunerea totală din oficiu a notarului din Ohaba a fostŭ deja confirmată chiar şi de tabla regéscă din Oşorheiu, şi cu tóte acestea alegerea totŭ nu se face. Óre între representanții congregațiunii comitatense a comitatului Albei pentru ce nu se află nicĭ unŭ omŭ, care cu ocasiunea cea mai de aprópe sě interpeleze pe d. v.-comite în causa acésta?.... Amŭ ajunsŭ precum sě vede în acelŭ timpŭ durerosŭ, când ómenii nostri nu mai cutéză nicĭ a se respica în privința drepturilorŭ, ce prin lege li se cuvinŭ

Puținŭ şi voiŭ termina. Cu comunicațiunea nu stămŭ mai bine. Nu-i vorbă, suntŭ drumurĭ bune şi pe la noi, pe care țěranulŭ când e mai cuprinsŭ cu economia e silitŭ sě-şĭ lase rostulŭ lucrului şi sě le aşternă cu prundŭ că de nu, gorniculŭ nu mai ese din casa lui, ba de multe orĭ e bătutŭ şi mânatŭ chiarŭ şi de gendarmĭ, însě aceste drumurĭ se facŭ totdéuna numai pe acolo, pe unde au sě se preumble domnii cu dómnele lorŭ. Săteanulŭ nostru mâhnitŭ esclamă: ni-a datŭ firea cu îmbelşugare, dar ni-a răpitŭ noroculŭ cu pofta desfrânată! Ér când vede câtŭ este tratatŭ de vitregesce în tóte părțile, mulțimea şi greutatea dărilorŭ, ḑice ca unŭ filosofŭ consumatŭ: bună țéră, rea tocmélă!

De va ḑice cine-va: voi Sěcăşenilorŭ, carĭ vě fălițĭ cu locurile vóstre frumóse şi roditóre, cum de şi voi vě plângețĭ de neajunse ca acestea, n'avețĭ bărbațĭ carĭ să vé drégă lucrurile, carĭ sě vě pună la cale trebile, voi carĭ sunteți încunjurațĭ de tóte părțile cu oraşe, în carĭ sě află totŭ felulŭ de institute de învěțămêntŭ, nu avețĭ bărbațĭ de inimă, bărbațĭ de bine, carĭ sě vě lumineze, să vě deştepte? Unde vě este inteligența? unde vě suntŭ preoții, învěțătorii, devotațĭ nației şi binelui comunŭ?

Avemŭ şi de aceştĭ bravĭ în sînulŭ preoțimei şi învěțătorimei dér durere suntŭ prea de totŭ rarĭ. In oraşele de prin prejurŭ suntŭ reuniunĭ însărcinate cu grija pentru meseriaşii românĭ, şi încă de multŭ înființate. Dar câțĭ ucenicĭ, calfe, avemŭ de pe Sěcaşiŭ? I-ai puté numěra pe degete, şi totŭ sě-țĭ rěmênă degetŭ golŭ. Preoțimea de pe Sěcaşiŭ (onóre escepțiunilorŭ) nu se mai electriséză de cuvintele nemuritorului Murěşianŭ: »preoțĭ cu crucea în frunte etc.“ Invěțătoriii şi ceilalțĭ cărturarĭ uită, că numai cu sacrificii marĭ sě câştigă viitorulŭ unui neamŭ!

Incheiŭ adresându-mě către preoțimea, învěțătorimea şi către toțĭ cărturarii şi ómenii de inimă de pe Sěcaşiu. Până când totŭ aşa frațilorŭ? Aidețĭ sě punemŭ uměrŭ la uměrŭ, căcĭ mare este târîmulŭ de lucru şi multŭ secerişulŭ, sě mai lăsămŭ linişte filosofică cu care priveamŭ până acum la totŭ ce sě întêmpla, căcĭ ḑěu dragii mei frațĭ: ca moşulŭ o viéță a duce, a trecutŭ!!

Sěcăşianulŭ.

Proclamația prințului Petru Karageorgevicĭ.

In ḑilele trecute amŭ comunicatŭ, că Petru Carageorgevicĭ a publicatŭ într'unŭ ḑiarŭ rusescŭ o proclamațiă. Textulŭ ei este următorulŭ:

Frațilorŭ Sêrbĭ! In ḑilele cele mai grele şi mai întunecóse ale Sêrbiei am venitŭ înaintea vóstră. La acestŭ pasŭ nu mě îndémnă pretențiunĭ personale. După mórtea părintelui meu am tăcutŭ, căcĭ ca nepotŭ alŭ lui Karageorgevicĭ aş fi avutŭ unŭ dreptŭ sě vě vorbescŭ. Nu-mĭ este iertatŭ sě mai tacŭ, ca sě nu mě blasteme spiritele moşului, ale părintelui şi ale eroilorŭ, căḑuțĭ pentru scumpa nóstră patriă. Acum mâna asasinului a adusŭ pe Serbia la marginea prăpăstiei. Acum nu mai potŭ tăcea; vědŭ, că acei carĭ au aruncatŭ scumpa nóstră patriă până la abisŭ, nicĭ chiar după catastrofă nu vorŭ sě părăséscă drumulŭ celŭ periculosŭ, prin care nu numai Serbia, ci totŭ poporulŭ sêrbŭ e condamnatŭ la peire. Intr'unŭ asemenea momentŭ orĭ-ce Sêrbŭ ar merita imputărĭ pentru indiferentismulŭ sěu, ér nepotului lui Karageorgevicĭ nu îi s'ar putea ierta, décă n'ar păşi înaintea poporului sěu, nu cu pretențiile sale la tronulŭ sêrbŭ, ce i se cuvine după dreptŭ, ci cu programa sa, ce ar scăpa poporulŭ sêrbŭ din primejdia extremă. Cu profundă durere vědŭ deja de multŭ, cum fatala domnie a regelui Milanŭ vě trage la marginea prăpastiei, cum vě desface de legăturile seculare ale rasei şi ale credinței şi sapă nemilosŭ temeliile solide, pe care trebue sě se clădéscă Serbia şi fără care nu e posibilă existența sa.

Tóte astea se facŭ pentru scopurĭ individuale, egoiste ale nenorocitului monarchŭ, căcĭ elŭ n'are inimă pentru poporulŭ sěu, elŭ n'are rădăcinĭ într'însulŭ, elŭ nu simte durerea lui, nu-i pasă de fericirea lui, nicĭ de viitorulŭ lui. De multŭ privescŭ cu durere, cum Serbia este sistematicŭ umilită, cum pe tronulŭ ei i se calcă în picióre constituția, cum se nesocotescŭ drepturile poporului, cum se nimicesce credința ortodoxă, acéstă piatră unghiulară a naționalitățiĭ nóstre, cum se deschidŭ porțile Serbiei corupțiuniĭ, ce discompune spiritulŭ naționalŭ, cum geme poporulŭ sub greutatea impositelorŭ, şi tóte astea pentru interesele personale ale unui singurŭ omŭ, care-şĭ mânține puterea cu baionete îndreptate spre inima poporului... Am věḑutŭ, cum cei mai bunĭ fii ai Serbiei suferŭ în temnițe, care ar fi loculŭ celŭ mai nimeritŭ pentru asupritorii noştri; cum suntŭ gonițĭ ca nişte tâlharĭ şi silițĭ sě verse lacrimĭ, departe de patria lorŭ, şi sě mânce pânea amără a exilului. Tóte astea le-am věḑutŭ şi tremurŭ de viitorulŭ scumpei nóstre Serbie! Cu tóte astea însě am speranța, că geniulŭ celŭ bunŭ alŭ poporului sêrbŭ se va deştepta. Insě din nefericire, față cu situația umilitóre, în care e adusă Serbia, geniulŭ Sêrbismului şĭ-a acoperitŭ fața, pentru că poporulŭ sêrbŭ n'a feritŭ pe geniulŭ sěu de ruşinea cea mai teribilă: de perderea onórei, care este mai scumpă decâtŭ viéța.

Asasinului, care se află pe tronŭ, nu i-a fostŭ destulŭ sě aducă peste poporulŭ sêrbŭ tóte nenorocirile anilorŭ din urmă; elŭ a mai avutŭ îndrăsneala sě lovéscă în față pe acestŭ poporŭ, sě facă a'i amuți vocea onórei şi a eroismului sěu, a acelui eroismŭ gloriosŭ de care amŭ pututŭ fi mândri față cu lumea, cu amicii şi duşmanii noştri. Asasinulŭ a adusŭ poporulŭ până aci, silindu'lŭ sě degenereze într'unŭ bastardŭ alŭ familiei popórelorŭ slave, sě devie unŭ Cainŭ slavŭ, sě ridice mâna contra unui poporŭ-frate în momentulŭ celŭ mare şi sfîntŭ, când acesta lupta pentru libertatea şi unirea sa. Şi poporulŭ sêrbŭ a devenitŭ unŭ fraticidŭ! Mâna celui Atotputernicŭ a impusŭ o teribilă expiare fratelui ucigaşŭ. Dér în acestŭ casŭ pedépsa meritată aştéptă încă pe adevěratulŭ autorŭ alŭ acestei calamitățĭ. Şi ea nu va întârḑia sě'lŭ ajungă. Acéstă pedépsă — ea e tréba vóstră frațilorŭ! Voi trebue sě vě sculațĭ ca unŭ biciu alŭ lui Dumneḑeu, care sě gonéscă din mijloculŭ vostru pe autorulŭ tuturorŭ nenorocirilorŭ, pe asasinulŭ numelui şi onórei vóstre...!

De voi depinde, frațilorŭ Sêrbĭ, ca Serbia sě se întórcă iarăşĭ pe calea adevěrată, ca sě se însănătoşeze de rănile grele ce i s'au adusŭ. Décă v'aşŭ vedea în prosperitate, frațilorŭ Sêrbĭ, nicĭodată nu v'aşŭ fi pomenitŭ de mine; din depărtare m'aşŭ fi bucuratŭ în fundulŭ inimii de fericirea vóstră şi nicĭodată nu v'aşŭ fi pomenitŭ de drepturile mele; aceste drepturĭ ar sta îngropate sub prosperitatea vóstră, sub fericirea vóstră, căcĭ n'aşŭ dori sě turburŭ cu niscai pretențiunĭ mersulŭ linişitŭ şi prosperŭ alŭ vieții vóstre. Şi acum cerŭ drepturile mele nu pentru putere, ci pentru binele poporului. La acésta mě determină îndatorirea sfîntă, ce 'mĭ impune calitatea mea de Sêrbŭ şi nepotŭ alŭ lui Karageorgevicĭ. Este datoria mea sě viu în ajutorulŭ poporului, pe care 'lŭ vědŭ pe marginea abisului.

Frațilorŭ Sêrbĭ! Scăpațĭ patria, câtŭ mai e timpŭ! Casa vi se děrîmă de susŭ...! Depărtațĭ mâna, care o dărapănă, până ce n'a avutŭ timpŭ sě sape cu totulŭ temeliile sănătóse ale statului. Décă avețĭ trebuință de ajutorulŭ meu — vě stau la disposițiă, nu atâtŭ pentru drepturile mele, câtŭ în basa îndatoririi mele ca Sêrbŭ şi nepotŭ alŭ lui Karageorgevicĭ. Sě ajutămŭ Serbiei, ca sě ajungă pe calea adevěrată, pe care va deveni iarăşĭ raḑimulŭ celŭ solidŭ alŭ Sêrbismului şi speranța Slavismului; ca sě deviă iarăşĭ patria bunilorŭ gazde şi a eroilorŭ, cu nestrămutată credință în dogmele şi tradițiile părinților; ca obrazu'i sě strălucéscă din nou înaintea lumii şi a popórelorŭ, precum de luminosŭ a fostŭ în diminéța învierii sale. Dumneḑeu cu Noi!

Geneva, 1 (13) Ianuariu 1886.

Petre Karageorgevicĭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

BELGRADŬ, 27 Februariu. — *Garaşanin*, ministrulŭ-preşedinte sêrbescŭ, a declaratŭ representantului turcescŭ, că Serbia respinge propunerile Turciei, fiindŭ că din partea Serbiei s'au făcutŭ deja propunerĭ cu privire la încheiarea păcii, la care puterile europene au şi consimțitŭ. — Procurările de nou materialŭ de rěsboiu s'au sistatŭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 26 Februariu st. n. 1886

Rentă de aurŭ 4%	104 20
Rentă de hârtiă 5%	95 30
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	153.70
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	100 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	114.75
Bonurĭ rurale ungare	104 75
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C4 75
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 75
Bonurĭ rurale transilvane	104 75
Bonurĭ croato-slavone	104.75
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.50
Imprumutulŭ cu premiu ung.	119 15
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	124 50
Renta de hărtiă austriacă	86 15
Renta de arg. austr.	86.20
Renta de aurŭ austr.	114 —
Losurile din 1860	140 25
Acţiunile băncei austro-ungare	875 —
Act. băncei de creditŭ ung.	304.25
Act. băncei de creditŭ austr.	297.75
Argintulŭ —. — Galbinĭ împărătescĭ	5 94
Napoleon-d'orĭ	$10.01^1/_2$
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.45
Londra 10 Livres sterlinge	126.05

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 13 Fevruarie, st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	91—	92—
Renta rom. amort. (5%)	95—	$95^3/_4$
» convert. (6%)	87—	88—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	30—	32—
Credit fonc. rural (7%)	102—	$102^1/_2$
» „ „ (5%)	$85^1/_4$	86—
» » urban (7%)	98—	99—
» » » (6%)	91—	92—
» » » (5%)	82—	83—
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de banca	16 ¼	16—
Bancnote austriace contra aurŭ.	- 201.—	2.02

Cursulu pieţei Braşovu

din 28 Februariu st. n. 1886

Bancnote românescĭ	Cump.	8 58	Vênd.	8.62
Argint românesc	»	8.50	»	8.55
Napoleon-d'orĭ	»	9.97	»	10.C2
Lire turcescĭ	»	11.22	»	11.32
Imperialĭ	»	10.20	»	10.30
Galbenĭ	»	5 90	»	5.95
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.—	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	123.—	»	124.—
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Tarifa anunţurilorŭ şi inserţiunilorŭ.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. —cr. 6. Pentru inserţiunĭ şi reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repeţirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repeţirĭ de	3— 4 orĭ	10%
„ „ „	5— 8 „	15%
„ „ „	9—11 „	20%
„ „ „	12—15 „	30%
„ „ „	16—20 „	40%
Dela 20 de repeţirĭ în susŭ		50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ şi reducerĭ şi peste cele însemnate mai susŭ.

Nro. 515, 1886.

Publicaţiune!

În sensulŭ ordinaţiunei înaltului ministeriu reg. ung. de interne ddto 24 Noemvrie 1885 Nro. 62,693/VII. 1885; în sensulŭ art. de lege XXI. din 1848 şi în sensulŭ ordinaţiunei înaltului ministeriu reg. ung. de interne ddto 6 Iulie 1874 Nro. 26,559 se aduce spre cunoscinţă generală, cumcă sĕ interzice cu tótă stricteţea purtarea sub orice feliu de pretextŭ a insigniălorŭ streine, precum: steagurĭ etc. etc., concedânduse prin urmare numai folosirea stîndardului naţionalŭ ung. şi insigniilorŭ imperiale unguresci.

Contrafăptuitorii sĕ pedepsescŭ în sensulŭ amintitei ordinaţiunĭ cu unŭ arestŭ până la 15 dile şi cu o pedeapsa banală până la 100 fl. v. a.

Braşovŭ, în 17 Fevruarie 1886.

2—3 **Căpitanatulŭ oraşienescŭ.**

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

De óre ce multe din adresele, ce domnii abonaţĭ le insémnă pe cuponulŭ mandatelorŭ postale, séu că nu suntŭ destulŭ de esacte, séu că nu se potŭ bine descifra, rugămŭ pe acei D-nĭ prenumeranţĭ, a cărorŭ adresă nu ar corĕspunde, ca sĕ binevoiască a ne face câtŭ mai curêndŭ cunoscută îndreptarea dorită şi a scrie adresa câtŭ sĕ póte mai lămuritŭ.

ADMINISTRAŢIUNEA „GAZ. TRANS."

Tipografia ALEXI Braşovŭ.